УДК 623.6:355.415

С. О. Павленко, О. І. Смагін

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ СЛУЖБ ТИЛУ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЇХ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ І РЕМОНТУ

Анотація. *Розглянуто наявні підходи до класифікації технічних засобів служб тилу Національної гвардії України за функціональним призначенням та умовами застосування. Запропоновано уточнення класифікаційних ознак за техніко-експлуатаційними й ремонтно-технологічними характеристиками для диференціації потреб у технічному обслуговуванні та ремонті.*

Ключові слова: *технічні засоби служб тилу, класифікація, технічне забезпечення, технічне обслуговування, ремонт.*

Abstract. *Existing approaches to classifying technical equipment of the rear services of the National Guard of Ukraine by functional purpose and operating conditions are examined. A refinement of classification attributes based on technical, operational and maintenance-related characteristics is proposed to differentiate maintenance and repair requirements.*

Keywords: *rear services technical equipment, classification, technical support, maintenance, repair*.

Різноманітність технічних засобів служб тилу (ТЗСТ), що застосовуються формуваннями Національної гвардії України (НГУ), зумовлює відмінності у технологіях їх експлуатації, діагностування, технічного обслуговування і ремонту (ТОіР). У [2] логістичне забезпечення розглядається як взаємопов'язана діяльність органів і засобів забезпечення. Для обґрунтування складу сил і засобів технічного забезпечення недостатньо лише встановити службову належність зразка: технічні засоби однакового функціонального призначення можуть суттєво відрізнятися конструкцією, режимами роботи, ремонтопридатністю та вимогами до оснащення виконавців.

У НДР «МАЙСТЕРНЯ» [1] класифікацію ТЗСТ розглянуто для повсякденної діяльності, реагування на кризові ситуації та ведення бойових дій. Для повсякденної діяльності визначено належність засобів до продовольчої, речової, служби забезпечення пально-мастильними матеріалами і квартирно-експлуатаційної служби; окремі групи деталізовано за технологічними операціями та призначенням. Для інших умов наведено зразки польового обладнання й модульних комплексів. Водночас класифікаційні ознаки не об'єднано в єдину послідовну структуру.

Метою дослідження є уточнення класифікації ТЗСТ із НДР «МАЙСТЕРНЯ» шляхом визначення ознак, пов'язаних з організацією ТОіР. Багатоознакова систематизація узгоджується з положеннями теорії технічних систем [3]. Застосовано аналіз і порівняння наявних групувань та функціональне зіставлення властивостей засобів із видами ремонтних робіт. Запропоновані групи потребують перевірки на репрезентативній номенклатурі ТЗСТ.

Доцільно зберегти функціонально-технологічну основу класифікації [1], але доповнити її незалежними ознаками: характером основного технологічного обладнання; способом розміщення та переміщення; залежністю від зовнішніх джерел енергії і комунікацій; режимом та інтенсивністю експлуатації; можливістю контролю технічного стану; ремонтопридатністю в місці застосування; потребою у спеціалізованому оснащенні й кваліфікації персоналу. Застосування декількох ознак до одного зразка доцільно розглядати як фасетне доповнення базової ієрархії, а не як взаємовиключні класи.

За характером технологічного обладнання пропонується розрізняти механічні, електротехнічні, теплотехнічні, холодильні, насосні та комбіновані комплекси. Водночас комбінований технічний засіб може містити декілька різнорідних підсистем, тому визначення

потреби в ТОіР слід проводити за складом обладнання, а не тільки за назвою зразка. Зокрема, пересувний лазне-пральний комплекс може потребувати обслуговування теплового, електричного, насосного, водопровідного та прального обладнання, а отже – різних діагностичних засобів і ремонтних компетентностей.

За ремонтно-технологічними ознаками доцільно розрізняти технічні засоби, для яких типові роботи виконуються силами обслуги на місці експлуатації; засоби, що потребують залучення спеціалізованої ремонтної групи або рухомої майстерні; та засоби, відновлення яких за наявних умов вимагає переміщення до стаціонарної ремонтної бази. Такий поділ є умовним: належність зразка до групи залежить не лише від конструкції, але й від характеру несправності, наявних запасних частин, оснащення та підготовки особового складу.

Умови виконання завдань формуваннями НГУ слід враховувати як характеристику застосування, а не незмінну властивість засобу. Один зразок може використовуватися у повсякденній діяльності, під час реагування на надзвичайні ситуації та бойових дій. Змінюються навантаження, доступність ремонтної інфраструктури, допустимий простій і можливість ремонту на місці. Отже, технічну класифікацію потрібно поєднувати з описом режиму застосування, не утворюючи трьох ізольованих номенклатур.

Практичне призначення запропонованого уточнення полягає у переході від обліку номенклатури ТЗСТ до встановлення типових потреб у діагностуванні, ТОіР, запасних частинах, інструменті та спеціалізації ремонтного персоналу. Відповідність цих потреб наявним можливостям ремонтних органів може надалі використовуватися під час обґрунтування їх оснащення, планування відновлення працездатності та формування показників оцінювання ефективності функціонування системи технічного забезпечення за службами тилу.

Таким чином, подальший розвиток класифікації, започаткованої в НДР «МАЙСТЕРНЯ», полягає не в розширенні переліку зразків, а в узгодженні функціонально-технологічного групування з техніко-експлуатаційними та ремонтно-технологічними ознаками. Це створює методичні передумови для визначення необхідних ремонтних спроможностей і порівняння потреб системи технічного забезпечення за службами тилу з її фактичними можливостями. Наступним етапом дослідження має стати перевірка запропонованої структури на конкретній номенклатурі ТЗСТ і формалізація правил віднесення до класифікаційних груп.

Список використаних джерел:

1. Обґрунтування пропозицій щодо удосконалення тилового забезпечення підрозділів Національної гвардії України за різних умов виконання завдань за призначенням («МАЙСТЕРНЯ») : звіт про науково-дослідну роботу (остаточний) / Національна академія Національної гвардії України ; керівник С. О. Павленко. Харків, 2025. 278 с. № держреєстрації 0124U000418.

2. Адамчук М. М., Мудрик В. Г., Тесніков О. М. Логістичне забезпечення дій формувань Національної гвардії України : навч. посіб. Харків : НА НГУ, 2024. 477 с.

3. Кузнєцов Ю. М., Придальний Б. І. Теорія технічних систем в аспектах досліджень та технічної творчості : підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 284 с.

Павленко Сергій Олександрович **–** кандидат військових наук, доцент, начальник кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту професійної освіти, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків; e-mail: sergeypavlenko82@ukr.net ORCID https://orcid.org/0000-0001-5944-8107.

Смагін Олег Ігорович **–** ад'юнкт докторантури та ад'юнктури, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків; e-mail: smagin-oleg@ukr.net ORCID https://orcid.org/0000-0002-2974-8368.

Serhii Oleksandrovych Pavlenko **–** Candidate of Military Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Tactical Training, Educational and Scientific Institute of Professional

Education, National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv, Ukraine; e-mail: sergeypavlenko82@ukr.net ORCID https://orcid.org/0000-0001-5944-8107.

Oleh Ihorovych Smahin **–** Adjunct Researcher, Doctoral and Postgraduate Studies Department, National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv, Ukraine; e-mail: smagin-oleg@ukr.net ORCID https://orcid.org/0000-0002-2974-8368.